

ALE KOMMUN

VATTEN OCH AVLOPP

Råd, anvisningar och ABVA 2008

Ale. En stark del av Göteborg

VIKTIGA TELEFONNUMMER

Driftstörningar

- Om fel uppstått på vatten- och avloppsledningar i gator och vägar utanför fastighets- och tomtgräns görs felanmälan under arbetstid till VA-enheten, Tekniska förvaltningen, tfn 0303-330 108, eller 0303-330 291. Övrig tid vänder Du Dig till SOS-Alarmering, tfn 031- 703 14 37.
- Om fel uppstår inom fastighets- och tomtgräns, se ”Gula sidorna”, ”Rörarbeten”.

Om- och nybyggnad

Råd och upplysningar vid om- och nybyggnad när det gäller VA-installationer kan fås på, Miljö- och byggförvaltningens vx 0303-330 000.

Farligt avfall - Miljöfarliga ämnen

Miljöfarliga ämnen får inte spolas ned i avloppet. Dessa skall lämnas till någon miljöstation. Var miljöstationerna finns och vad man kan lämna där kan Du hitta i kommunens webbplats: www.ale.se. Det går också bra att ringa till Tekniska förvaltningen, renhållningsavdelningen tfn 0303- 330 109 eller Miljö- och byggförvaltningen tfn 0303-330 000.

Ytterligare upplysningar

Behöver Du ytterligare råd eller upplysningar eller kanske fler exemplar av broschyren är Du välkommen att kontakta oss på Tekniska förvaltningen. Ring eller skriv till Ale kommun, Tekniskaförvaltningen, 449 80 Alafors, tfn 0303- 330 000 vx. Besöksadress: Ledetvägen 6 eller besök kommunens webbplats: www.ale.se

INLEDNING

Vatten är ett livsviktigt livsmedel i vår vardag och därför är det viktigt att vatten- och avloppsanläggningen fungerar tillfredsställande.

Det innebär att fastighetsägare som är kopplade till vatten- och avloppsanläggningen använder det på ett så korrekt sätt så att inga olägenheter uppkommer.

Det är därför mycket viktigt att de bestämmelser och regler som finns för brukande av det kommunala VA-anläggningen följs. För att klargöra vad som krävs av den som använder den kommunala VA-anläggningen har den här broschyren tagits fram.

Broschyren är indelad i tre avdelningar, Råd och anvisningar, ABVA 2008 och Vattenlagen. Råd och anvisningar, som är ett komplement till ABVA, ger praktiska råd och upplysningar om vanligt förekommande vatten- och avloppsfrågor. I delen ABVA 2008 finns de allmänna bestämmelserna för brukande av Ale kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar.

INNEHÅLL

Råd och anvisningar

Viktiga telefonnummer _____ 2

ALLMÄNT _____ 6

ANSVARSFÖRDELNING

VA-enhetens ansvar _____ 7

Fastighetsägarens ansvar _____ 7

Förbindelsepunkten _____ 9

DRICKSVATTEN

Kranvatten _____ 11

Flaskvatten _____ 11

Vattenmätning _____ 11

Förebyggande av frostsador _____ 12

Vattenläckor i fastigheten _____ 12

Små droppar, stora vattenförluster _____ 13

Dosering av tvätt- och diskmedel _____ 14

Missfärgat vatten _____ 14

AVLOPPSVATTEN

Spillvatten, dagvatten och dränvatten _____	15
Regler för användning av avloppet _____	16
Regler för hushåll _____	17
Bergvärmeborrning _____	19
Biltvätt _____	19
Köksavfallskvarn _____	19
Översvämning i källare _____	20
Förebyggande av översvämningsskador _____	21
Översvämningssåtgärder _____	21

ANSLUTNINGS- OCH NYBYGGNADSFÖRÅR

Allmänt vid om- och tillbyggnad _____	22
Regler för anslutning av avloppsledning _____	22
Uppdämning _____	24
Uppdämningsnivåer _____	24
Lokalt omhändertagande av dagvatten _____	24

Allmänna bestämmelser, ABVA 2008 _____

27

VA-lagen _____

39

Ordlista _____

50

ALLMÄNT

Ale kommun har inget vattenverk, det innebär att dricksvattnet distribueras till kommunen från två olika leverantörer, Göteborg och Kungälv. Vattnet som kommer till kommunen är av god kvalitet och uppfyller Statens livsmedelsverks krav på dricksvatten.

I kommunen finns ett avloppsreningsverk som ansvarar för att behandla avloppsvatten från den norra delen av kommunen. Avloppsvatten från den södra delen leds till avloppsreningsverket för Göteborgsregionen, Rya-verket, och behandlas där.

Avloppsvattnet i kommunens avloppsledningar kommer dels från fastigheter, dels från industrier och dels från andra som handelsaffärer m.m.

Nya bestämmelser och krav på föroreningar som får släppas ut i avloppsvattnet från industrier har införts. Bland annat innebär de nya bestämmelserna krav på att förteckna kemiska produkter som används i verksamheten och utökad skyldighet att rapportera avloppsvattnets innehåll av hälso- och miljöfarliga kemiska ämnen. Kostnaden för att skaffa tillräcklig kunskap om avloppsvattnets beskaffenhet och egenskaper ligger helt på verksamhetsutövaren. För att bibehålla hög driftsäkerhet underhålls och förbättras anläggningarna kontinuerligt.

Syftet med allmänna bestämmelser för vatten och avlopp, ABVA, är att minimera innehållet av farliga ämnen i det reade vattnet som släpps ut i naturen.

ANSVARSFÖRDELNING

VA-enhetens ansvar

VA-enheten som vattenleverantör har ansvar för leverans av dricksvatten, bortledning och rening av avloppsvattnet inom verksamhetsområdena för vatten och avlopp uppfyller villkoren i Statens livsmedelslag, Lagen om allmänna vattentjänster och Produktansvarslagen. Detta innebär att det ställs krav på att den interna dricksvattenanläggningen, på industrier, affärslokaler m.fl., skall vara säkrade med skydd mot återströmning av förorenat vatten.

För sina tjänster tar VA-enheten ut avgifter, anläggningsavgift, när fastigheten ansluts till den allmänna VA-anläggningen och årlig brukningsavgift baserad på förbrukad mängd vatten.

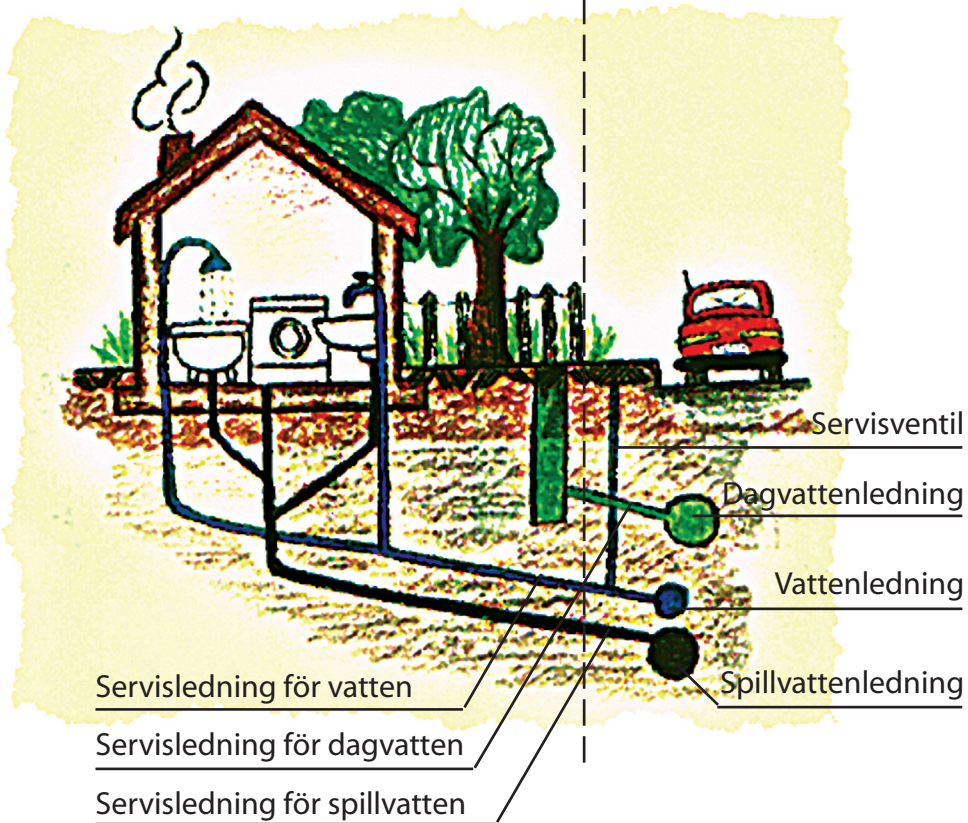
Fastighetsägarens ansvar

Servisledningar ansluter fastighetens VA-installationer till kommunens ledningar i en punkt som kallas förbindelsepunkten. Förbindelsepunkten utgör därmed en gräns mellan fastighetsägarens ansvarsområde och kommunens. Ansvar för ledningar och andra VA-installationer innanför förbindelsepunkten ligger på fastighetsägaren.

Se punkt 13 och 14 ABVA.

Fastighetsägarens del

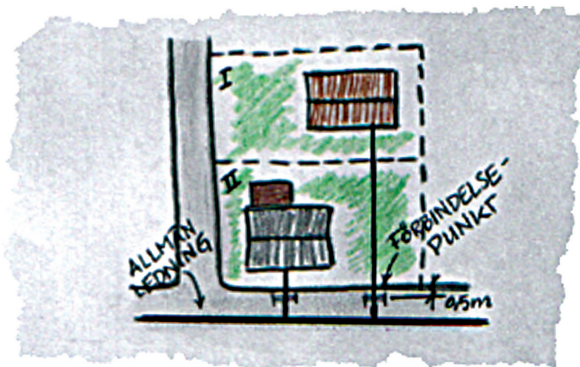
Kommunens del

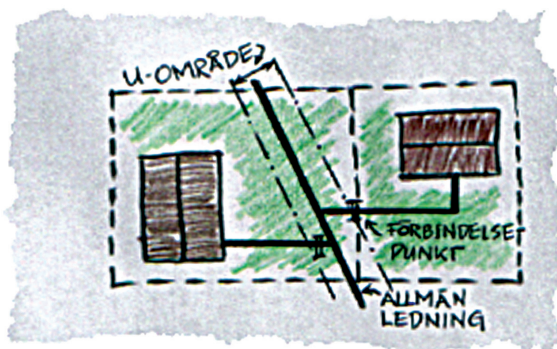
Förbindelsepunkten

När fastigheten ligger vid en gata där det finns allmänna ledningar är förbindelsepunkten normalt 0,5 m utanför fastighetsgränsen (tomtgränsen).

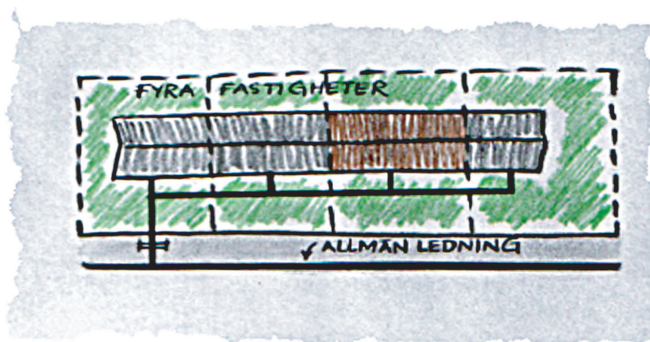
Se bild nedan.

När de allmänna ledningarna ligger i naturmark eller i område som ska vara tillämpligt för allmänna underjordiska ledningar, s.k. U-område, ska andra regler tillämpas för placering av förbindelsepunkten. (U-område regleras i detaljplan). Se bild nedan.

Ibland kan det vara lämpligt att koppla servisledningar och andra VA-installationer från flera fastigheter till en förbindelsepunkt. Se bild nedan.

För det gäller att två juridiska villkor först uppfylls:

- Gäller anslutningen endast två eller tre fastigheter skall fastighetsägarna träffa ett avtal med VA-enheten om gemensamma förbindelsepunkter. Det är nödvändigt att fastighetsägarna sinsemellan upprättar servitutsavtal. Kontakta Tekniska förvaltningen angående avtal med VA-enheten. Servitutsavtal upprättas av fastighetsägarna själva. Det kan vara lämpligt att ta kontakt med juridiskt kunnig person.
- Gäller anslutningen fyra eller flera fastigheter ska fastighetsägarna inrätta gemensamhetsanläggning (samfällighet) för vatten och avlopp enligt Anläggningslagen. De bildar också en samfällighetsförening som tecknar brukningsavtal med VA-enheten. Tekniska förvaltningen lämnar ytterligare upplysningar.

DRICKSVATTEN

Kranvatten

Dricksvatten levereras till kommunen från två olika leverantörer dels från Göteborg, som försörjer den södra delen och dels från Kungälv, som distribuerar vatten till den norra delen. Det inkomna vattnet uppfyller med bred marginal de kvalitetskrav som Statens livsmedelsverk ställer på dricksvatten för hushållsändamål. Vattenförhållanden kontrolleras kontinuerligt både av leverantören och även av VA-enheten.

Varmvatten klassas dock inte som livsmedel och uppfyller därmed inte livsmedelsverkets krav. Därför bör varmvatten varken drickas eller användas till matlagning.

Flaskvatten

Vatten i flaska kostar 500-1000 gånger mer än vad vårt kranvatten gör men samtidigt är vårt vatten många gånger av högre kvalitet. Flaskvatten innebär en ytterligare belastning för miljön för att det är betydligt mer resurskrävande och kostar dessutom mycket mer, så varför köpa vatten på flaska?

Vattenmätning

Vattenförbrukningen fastställs genom mätning om inte VA-enheten bestämmer annat. För att få en korrekt fakturering till kunderna behövs en avläsning av vattenmätaren, denna avläsning ska ske minst en gång per år. Självavläsningskort skickas ut under hösten till abonnenter som har kommunalt vatten. Korten skickas till fastighetsägaren eftersom det är ägarens ansvar att mätarställningen lämnas. Stäm gärna av mätarens ställning med den uppskattade

förbrukningen när du får din räkning. Om förbrukningen ändras t.ex. på grund av ändrat antal personer i hushållet, går det bra att meddela avläsning för justering av årsförbrukningen.

VA-enheten sköter service av vattenmätarna. Se även ”Placering och installation av vattenmätare”.

Förebyggande av frostsador

Temperaturer under noll grader kan leda till att vattnet i ledningarna och vattenmätare fryser. Uppvärmda utrymmen och ledningar som ligger grunt är extra känsliga för kyla.

En förebyggande åtgärd är att hålla temperaturen över nollstrecket. Otäta dörrar och öppna ventiler bör ses över och vid akutfall kan en kran stå öppen för att hålla ett svagt och jämt flöde i ledningen som förhindrar frysning. Kom dock ihåg att hålla sikt över kranen så att ingen översvämning orsakas.

Vattenläckor i fastigheten

Indikationer på vattenläckor i servisledningarna kan antingen vara iakttagelser på markytan i form av fuktfläckar, sättningar m.m. eller genom avläsning på vattenmätaren som registrerar ett omotiverat högt flöde. Men om läckan uppstår före vattenmätaren kommer ingen ökning i förbrukning att uppmärksammas. Därför är det viktigt att lyssna efter eventuella läckljud både vid vattenmätaren och även på servisventilen.

Trots att det läckande vattnet inte registreras och därmed inte faktureras måste läckan ändå åtgärdas snarast. Ju längre tid det dröjer innan åtgärden vidtas desto större reparationskostnader och fastighetsägaren riskerar betala en extra avgift.

Smådroppar, stora vattenförluster

Det är inte bara läckor i servisledningar som leder till stora vattenförluster utan även läckande kranar och rinnande toaletter kan vara orsaken till en hög vattenräkning! Det som tycks vara få droppar då och då blir med tiden stora och dyra vattenmängder. För att illustrera vilka mängder och kostnader en oansenlig läcka kan förorsaka, har följande uträkning gjorts.

Läckans storlek om hålets storlek motsvarar diametern på en:

	Liter/min	m ³ /tim	m ³ /dygn	m ³ /år	motsvarar:
Penna 	60	3,5	85	31 000	Badkarstoppning
Tändsticka 	6	0,35	8,5	3100	Disksköljning
Synål 	0,6	0,035	0,85	310	Tunn stråle
Sytråd 			0,08	31	Tätdropning

Dosering av tvätt- och diskmedel

Doseringsmängden av tvätt- och diskmedel är beroende av vattnets hårdhet. Hårt vatten kräver hög dosering, medan ett mjukt vatten kräver låg dosering.

Hårdheten på vårt vatten är c:a 3,2° dH och det räcker med den minsta doseringen enligt förpackningen på tvätt- och diskmedel.

Missfärgat vatten

Någon gång kan problem med missfärgat vatten förekomma på ledningsnätet.

GULBRUNT VATTEN

En hel del vattenledningar i vårt nät är järnledningar som dessutom är relativt gamla vilket kan leda till rostbildning. Vid driftstörningar på ledningsnätet eller i fastigheter, exempelvis vattenläckor och brandvattenuttag, ökar vattenhastigheten i ledningar och rost kan lossna och missfärga vattnet. Det är inte hälsofarligt, däremot ett tekniskt problem som skall åtgärdas. Kontakta VA-enheten vid problem.

GRÅVITT VATTEN

Ibland kan vattnet se gråvitt ut, detta beror i så fall på att vattnet innehåller små luftbubblor som försvinner så småningom och vattnet blir klart.

AVLOPPSVATTEN

Spillvatten, dagvatten och dränvatten

Det finns olika slags avloppsvatten. Förorenat vatten från hushåll, industrier, serviceanläggningar och dylikt kallas *spillvatten*. Ytligt avrinnande regn- och smältvatten benämnes *dagvatten*.

Dränvatten är det vatten som infiltreras i ledningen genom fogar och rörväggar.

Man talar om två olika system för avloppsledningar, kombinerat system och separatsystem. Kombinerat system är ett gammalt system som innebär att spill-, dag- och dränvatten avleds i samma ledning. Efter 1960 började man bygga separatsystem där spillvatten respektive dag- och dränvattenvatten avleds i skilda ledningar. Avsikten med det separerade systemet är att minska belastningen på avloppsreningsverken och förhindra källaröversvämningar. I samband med att våra ledningsnät successivt förnyas kommer separata ledningar för dag- och dränvatten respektive spillvatten att byggas ut även i äldre områden.

Regler för användning av avloppet

Reningsprocessen i avloppsreningsverk är avsedd att behandla vatten från lösta föroreningar. Vatten som får komma till avloppsreningsverket är avloppsvatten från toaletter, bad, tvätt, disk och matlagning. Utsläpp av andra ämnen eller fasta föremål i avloppet, exempelvis kläder, strumpbyxor, tops, kondomer m.m., kan leda till driftstörningar i ledningsnätet och även i reningsprocessen.

Kostnaderna för att avhjälpa driftstörningar orsakade av felanvänt avlopp påverkar avgifterna för vatten och avlopp. Om ett otillåtet utsläpp kan spåras till en viss fastighet får fastighetsägaren stå för kostnaden för att avhjälpa den skada som utsläppet orsakat.

I kommentarer till punkt 40 ABVA ges exempel på kemiska produkter och miljöfarliga ämnen som inte får släppas till avloppet.

Regler för hushåll

- Spola inte ned farligt avfall eller miljöfarliga ämnen i avloppet. Lämna detta till miljöstationer. I kommunen finns två miljöstationer, den ena finns i anslutning till Sörmossens Avfallsupplag i Bohus och den andra ligger vid kommunens driftavdelning i Älvängen, Emylundsvägen.
- Lämna läkemedelsrester till apoteket.
- Överdosera inte hushållskemikalier.
- Spola inte ned fasta föremål i avloppet. Ställ en papperskorg i badrummet och använd den istället.
- Använd miljömärkta hushållskemikalier så långt det är möjligt. Dessa är särskilt framtagna för att orsaka så liten skada som möjligt i avloppsreningsverket och i miljön.
- Biltvätt ska ske vid anläggning med bra reningsutrustning. För biltvätt i liten omfattning utan avfettningsmedel, kan tvätt också ske på plats där avloppsvattnet kan infiltrera, exempelvis på grusad plan eller gräsmatta.

För industriavlopp finns särskilda regler om vad som får släppas till kommunalt avlopp. Ta kontakt med VA-enheten för information. Se telefonlista längst fram i broschyren.

Exempel på farligt avfall

- som skall lämnas till miljöstation

- Olja, smörjfett.
- Drivmedel som bensin och diesel.
- Lösningsmedel t.ex. lacknafta.
- Färg- och lackrester, även rester av konstnärsfärger och vattenbaserade färger.
- Lim.
- Starkt surt eller starkt alkaliskt avfall.
- Rester av bekämpningsmedel.
- Kvicksilver, kadmium, bly.
- Fotovätskor.

Bergvärmeborrning

Avloppsvatten innehållande kax från bergvärmeborrning får inte tillföras den allmänna avloppsanläggningen då kaxet lägger sig som ett hårt sediment i brunnar och ledningar. Detta gör så att ledningarna får svårigheter att föra bort vattnet vid regn. Enligt 21 § (LAV) får inte fastighetsägare tillföra vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningen, detta gäller även för utsläpp efter den egna förbindelsepunkten.

Biltvätt

Den smuts som sitter på bilen såsom oljerester och tungmetaller rinner ner i dagvattenbrunnar och direkt ut i vattendrag och vidare ut i älven. Det är bättre om man tvättar bilen i tvätthallar eller gör-det-självhallar där det finns mindre reningsanläggningar som tar hand om smutsvattnet. Om man trots det vill tvätta bilen hemma så är det bättre att göra det på gräsmattan. Gräsmattan fungerar då som reningsanläggning och tar upp de farliga ämnena istället för att de ska rinna till vattendrag, sjöar och älv.

Köksavfallskvarn

Köksavfallskvarn får inte installeras utan VA-enhetens medgivande.

Översvämning i källare

Det kombinerade ledningssystemet är dimensionerat för normala konstanta vattenflöden. Vid häftig nederbörd eller hastig snösmältning kan uppdämning och översvämning i källare ske i områden med kombinerat system.

När översvämning inträffar i källaren på en fastighet som är ansluten till ett separerat system, beror denna på stopp i en servisledning eller spillvattenledning som i sin tur kan ha orsakats av felanvändning av avloppet.

Förebyggande av översvämningsskador

Tänk på att inte förvara värdefulla och känsliga saker i källare med golvbrunn eller att åtminstone placera varorna högt upp. Vatten kan nämligen tränga upp ur toalettstolen och andra avlopp som är anslutna till en kombinerad ledning. En lösning är att installera ventiler som stängs för hand. Automatiska ventiler bör för säkerhets skull också kunna stängas manuellt. I så fall måste man tänka på att sätta upp anslag, om var avstängningsventiler finns och hur de används.

Översvämningssåtgärder

Som fastighetsägare bör du vidta en del åtgärder för att minska skadeverkningarna om vatten börjar tränga upp ur golvbrunnarna. Åtgärder vid översvämning:

- Stäng eventuella ventiler på avloppsledningen.
- Montera lock över golvbrunnarna eller täck golvbrunnarna med något tätande och ställ på ett tungt föremål av lämplig storlek.
- Bryt elströmmen om det finns risk för kortslutning.
- Flytta undan föremål som kan skadas av vattnet.
- Om vattnet inte sjunker sedan regnet upphört bör du ta kontakt med VA-enheten.
- Iaktta god hygien efter kontakt med inströmmande vatten.
- Kontakta försäkringsbolaget.

ANSLUTNINGS- OCH NYBYGGNADS- FRÅGOR

Allmänt vid om- och tillbyggnad

Vid nyanläggning eller omläggning av VA-installation inom fastighet krävs normalt bygganmälan. Installationer skall utföras enligt bestämmelser i Boverkets Nybyggnadsregler. Råd och upplysningar kan du få från Miljö- och byggförvaltningen.

Anmälan om VA-anslutning gör du på särskild blankett som skickas i ett exemplar till Ale kommun, Tekniska förvaltningen, 449 80 Alafors. Anmälningssblankett finns på www.ale.se eller rekvideras från kommunen. Denna anmälan kan även skickas tillsammans med bygglovshandlingar till Miljö- och byggförvaltningen för vidare befordran till Tekniska förvaltningen.

Regler för anslutning av avloppsledning

SPILLVATTENAVLOPP Spillvatteninstallation som ansluts med självfall får inte anordnas under den av kommunen angivna uppdrämningsnivån för spillvatten.

Vid anslutning under denna nivå måste spillvatteninstallationen anslutas via särskild pump. Se även ”Uppdrämningsnivåer”.

DAGVATTENAVLOPP Dagvattenservis får inte anslutas till spillvattenledning. Dagvattenavlopp skall antingen lösas genom lokalt omhändertagande (LOD) eller genom att dagvattenservis ansluts till dagvattenledning. LOD, se ”Lokalt omhändertagande av dagvatten”. Om dagvattenledning inte finns får anslutning till kombinerad ledning utföras, efter samråd med VA-enheten.

HUSGRUNDDRÄNERING Husgrunddränering skall anslutas till dagvattenledning så att det sker utan risk för återströmning av dagvatten. Ansluts husgrundsdränering till dagvatteninstallation på en nivå som ligger under av VA-enheten angiven uppdämningsnivå för dagvatten skall grundkonstruktion och dränering anordnas med hänsyn till detta. Alternativt kan dränvatten pumpas till dagvattenledningen.

Husgrunddränering kan i undantagsfall anslutas till spillvattenledning om VA-enheten så medger. (Dispens)

NY- OCH OMBYGGNAD Vid bygglov skall tillses att fastigheten om möjligt läggs på sådan nivå att betryggande självfall mot allmänna avloppsledningar erhålles.

Om endast kombinerad ledning finns i gata skall fastighetsägaren vid ny- och ombyggnad alltid lägga två avloppsserviser. En servis för spillvatten och en för dagvatten. De båda servisledningarna skall kopplas ihop till en ledning i tomtgräns, så att endast en gemensam ledning når förbindelsepunkten. Ta alltid kontakt med VA-enheten angående servisledningarnas höjdlägen i tomtgräns.

Uppdämning

Uppdämning kan inträffa om avloppsledningen blir överbelastad. Det kan ske vid häftiga regn, men även vid hastig snösmältning eller överbelastning av andra skäl.

Uppdämningsnivåer

Den lägsta avloppsensheten för byggnad med självfall ska nivåsättas enligt kommunens anvisningar. Höjden för avloppsanordning i byggnaden måste befinna sig minst 100 cm högre än avloppsledningens vattengång i gatan.

Den lägsta tillåtna höjden på färdigt golv i byggnad är + 12,8 m.ö.h. (Göteborgs höjdsystem). Höjden mellan färdigt golv och marknivån vid förbindelsepunkten i tomtgräns eller motsvarande, ska vara minst 30 cm.

Lokalt omhändertagande av dagvatten

Med hänsyn till miljön bör vid ny- och ombyggnad av fastighetens servisledningar lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) eftersträvas. LOD innebär att obetydligt förorenat dagvatten infiltreras i marken och renas. Påverkan på avloppsreningsverk och vattendrag minskar. Dessutom minskar risken för grundvattensänkning genom att dagvatten infiltreras.

Den enklaste LOD-anläggningen är ett stuprör med utkastare över en gräsmatta som lutar från huset. En annan lösning är att med en ledning avleda vattnet till en stenkista på tomten. Dagvattnet skall tas omhand inom fastighet och inte avledas så att grannfastigheter drabbas. Ta kontakt med VA-enheten för ytterligare information.

INKOPPLING AV SERVISLEDNINGAR

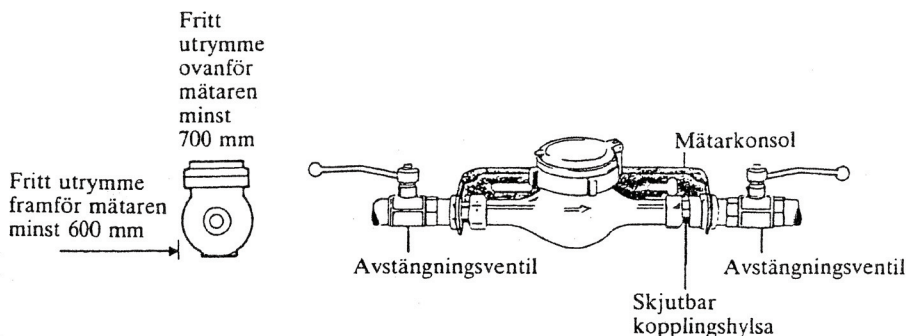
Inkoppling av fastighetens servisledningar till kommunens ledningar får endast utföras av VA-enheten. Öppning och avstängning av servisventiler för vatten får endast utföras av VA-enhetens personal.

PLACERING OCH INSTALLATION AV VATTENMÄTARE

Vattenförbrukningen fastställs genom mätning om inte VA-enheten bestämmer annorlunda. Innan vatten tappas från ledningsnätet skall vattenmätare ha installerats av VA-enheten på av fastighetsägaren förberedd plats. Mätarens plats skall godkännas av VA-enheten. Vattenmätaren är VA-enhetens egendom och VA-enheten skall ha fritt tillträde till mätaren. Den skall placeras så att den är lätt åtkomlig för avläsning, byte och reparation. Därför får inte mätaren byggas in och tung utrustning får inte placeras framför mätaren. Vattenmätaren måste vara skyddad mot frost och olämplig uppvärmning. Den får heller inte placeras så att den tynger och därigenom skadar ledningen. Om mätaren placeras så att den fryser får fastighetsägaren själv bekosta en ny mätare. Vattenmätaren skall helst sättas upp inne i byggnaden men om det visar sig vara omöjligt, kan den sättas upp i speciell mätkammare nära tomtgränsen.

Se punkter 29 till 36 ABVA.

Mätare och mätarplats

FÖRBEREDELSE FÖR FJÄRRÄVLÄSNING AV VATTENMÄTARE

Fastighet med vattenmätare inomhus och fasadmätarskåp för el utomhus skall vid ny – eller ombyggnad tillse att ett tomrör för framtida fjärravläsning anordnas mellan vattenmätare och fasadmätarskåp. Så snart fastighetens servisledningar är inkopplade och plats för montage av vattenmätare, enligt VA-enhetens anvisningar, iordningstälts skall fastighetsägaren anmäla detta till VA-enheten för installation av vattenmätare.

SPRINKLERANLÄGGNINGAR

Vid frågor om anslutning och drift av sprinkleranläggningar skall kontakt med VA-enheten tas.

ABVA 2008

Allmänna bestämmelser för brukande av Ale kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Bestämmelserna antogs av kommunfullmäktige i Ale och gäller från och med 2008-03-01. Dessa bestämmelser ersätter ABVA från 2004. Förtydliganden, exempel och kompletterande upplysningar har för vissa bestämmelser lämnats i en särskild kommentar med *kursiv text*.

INLEDANDE BESTÄMMELSER

Lagar, författningar och föreskrifter

1. För fastighetsägares brukande av kommunens allmänna VA-anläggning gäller:
 - a) lagen 2006:412 om allmänna vattentjänster (LAV, vattentjänstlagen),
 - b) annan lag eller allmän författning,
 - c) med stöd av lag eller allmän författning meddelade föreskrifter, samt
 - d) vad här nedan föreskrivs.

Kommentar: Miljöbalken och dess brukande. Miljöbalken innehåller bl.a. hänsynsregler som berör brukarens kunskaper med följdförfattningar innehåller också bestämmelser som berör VA -installation, försiktighet, teknik, hushållning, kretslopp och produktval.

2. Fastighetsägare är skyldig att underkasta sig ändring i och tillägg till dessa allmänna bestämmelser och har enligt 14 § lagen om allmänna vattentjänster rätt att bli underrättad om detta i skälig tid innan ändringen träder i kraft.

Huvudman

3. Kommunen är huvudman för den allmänna VA-anläggningen. Den fövaltas av VA-enheten.

Verksamhetsområde

4. VA-enheten driver sin verksamhet inom ett fastställt verksamhets område. Uppgift om verksamhetsområdet finns tillgänglig hos VA-enheten och länsstyrelsen.

Fastighet

5. Med fastighet kan enligt 4 § lagen om allmänna vattentjänster i vissa fall även förstås byggnad eller annan anläggning, som ej tillhör ägaren till marken.

Fastighetsägare

6. Med fastighetsägare avses ägare till fastighet inom VA-anläggningens verksamhetsområde. För att närmare avgöra vem som är att anse som ägare av fastighet tillämpas 1 kap 5 § Fastighetstaxeringslagen.
7. VA-enheten kan träffa avtal med annan än fastighetsägare. För denne gäller då vad som föreskrivs om fastighetsägare.

ALLMÄN ANLÄGGNING OCH ENSKILD INSTALLATION

Den allmänna anläggningen

8. Den allmänna anläggningen består av vattenreningsverk, avloppsreningsverk, ledningsnät för renvatten och avlopp, reservoarer och pumpstationer samt andra anordningar, som behövs för att tillgodose anläggningens ändamål. I många delar av ledningsnätet för avlopp finns separata ledningar för spill- och dagvatten. I ledningsnätet ingår allmänna delar av servisledningar fram till förbindelsepunkter.
9. VA-enheten ombesörjer och bekostar såväl utförande som drift, underhåll och förnyelse av den allmänna anläggningen.

Va-installation

10. Enskild fastighets VA-installation utgörs av de ledningar, som för fastigheten dragits från förbindelsepunkterna. I installationen ingår även anordningar som förbundits med sådan ledning.
11. Fastighets VA-installation kan, förutom av de ledningar som för fastigheten dragits från förbindelsepunkt, utgöras av andra anordningar för fastigheten, t.ex. anordning för lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD).
12. Anordning som erfordras endast för en eller några få fastigheter, t.ex. anordning för tryckstegring, uppfordring eller brandförsvar, inrättas som installation i fastighet och bekostas av vederbörande fastighetsägare, om inte VA-enheten bestämt annat.

Kommentar: VA-enheten är t.ex. inte skyldigt att hålla sådant tryck i vattenledningsnätet som krävs för att förse enstaka höga eller högt belägna byggnader med vatten. VA-enheten är inte heller skyldigt att alltid anordna

avloppssystemet så att avloppsvatten kan avledas från källare. Om tryckstegring eller pumpning behövs, inrättas anordningar för det som en del av fastighetens installation och bekostas av fastighetsägaren. Om det finns särskilda skäl kan fastighetsägaren avtala med VA-enheten som mot ersättning vidtar de åtgärder som krävs. Att stadsplanen tillåter bebyggelsen medför inte någon skyldighet för VA-enheten att vidta särskilda åtgärder utan ersättning.

Förbindelsepunkt

13. Förbindelsepunkter är de punkter där fastighetens ledningar kopplas in till den allmänna anläggningen. Förbindelsepunkterna utgör gräns mellan den allmänna anläggningen och fastighetens VA-installation.
14. För fastigheter som är inkopplade till den allmänna anläggningen är förbindelsepunkterna belägna på befintliga ledningar vanligtvis 0,5 m utanför fastighetens gräns. VA-enheten kan dock ha meddelat annat läge.

Enligt 12 § lagen om allmänna vattentjänster gäller för fastighet vars VA-installation ska inkopplas till den allmänna anläggningen att huvudmannen skall samråda med och därefter informera fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge inom den tid som är skälig med hänsyn till fastighetsägarens intresse av att kunna planera för sin användning av fastigheten.

ANMÄLAN OCH ANSLUTNING

Anmälan

15. Fastighetsägare som vill bruka den allmänna anläggningen skall göra anmälan om detta till VA-enheten. Anmälan skall göras på fastställd blankett och vara åtföljd av erforderliga ritningar och handlingar. I förekommande fall bifogas medgivande av den vars rätt berörs av anmälan.

Kommentar: Se punkt 41 om anmälan av avloppsvattnets beskaffenhet.

Anslutning

16. Inkoppling av två eller flera fastigheters VA-installationer till den allmänna anläggningen genom servisledningar som är gemensamma för fastigheterna, får ske under förutsättning att avtal träffats med VA-enheten om detta.

17. Är fastighetsägaren berättigad att bruka anläggningen, drar VA-enheten fram ledningar till förbindelsepunkterna för vatten och avlopp. VA-enheten bestämmer ledningarnas antal, dimensioner, lägen och utförande.
18. VA-enheten är enligt 17 § lagen om allmänna vattentjänster i vissa fall berättigad till anstånd med arbetets utförande.
19. Begär fastighetsägare att ny förbindelsepunkt skall upprättas i stället för redan befintlig och VA-enheten efter ansökan medger detta, är fastighetsägaren skyldig bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med de avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels bortkoppling av den tidigare servisledningens allmänna del.

Kommentar: Om fastighetsägaren begär annat utförande av anslutningspunkt än det VA-enheten beslutat om och VA-enheten kan tillgodose detta, får fastighetsägaren betala eventuella merkostnader. Även kostnaden för ändring eller borttagning av servisledning betalas av fastighetsägaren.

20. Finner VA-enheten det påkallat att upprätta ny förbindelsepunkt i stället för och med annat läge än den befintliga, är VA-enheten skyldigt att ersätta fastighetsägaren hans kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och inkoppling av denna med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.
21. Inkoppling av fastighetens VA-installation till den allmänna anläggningen ombesörjs av VA-enheten eller den VA-enheten bestämmer.

BRUKANDE AV DEN ALLMÄNNA RENVATTENANLÄGGNINGEN

Leverans av vatten

22. Va-enheten levererar vatten till fastighet, vars ägare har rätt att bruka den allmänna renvattenanläggningen och som iakttar gällande bestämmelser för brukandet.

Kommentar: En policy är antagen av kommunfullmäktige 2003 om ”Regler och avgifter för uthyrning av ståndrör” där VA-enheten anvisar var ett uttag är lämpligast och brukaren får kvittera ut ett ståndrör. Ståndröret är VA-enhetens egendom och brukaren betalar hyra och brukningsavgift enligt gällande taxa.

Vattnets kvalitet, tryck och mängd

23. VA-enhetens leveransskyldighet avser endast vatten av den kvalitet som erfordras för hushållsändamål. VA-enheten garanterar inte att visst vattentryck alltid upprätthålls eller att viss vattenmängd per tidsenhet alltid kan levereras.
24. Vid störningar som påverkar tillgång eller kvalitet på levererat vatten informerar VA-enheten så snart möjligt och på lämpligt sätt om detta och vilka eventuella åtgärder abonnenterna bör vidta.

Begränsning av vattenleverans

25. VA-enheten har rätt att begränsa eller avbryta vattenleveransen när VA-enheten finner det nödvändigt för att förebygga person- eller egendomsskada samt för reparation, ändring, kontroll eller annan sådan åtgärd som berör VA-enhetens egna eller därmed förbundna anläggningar.
26. Vid begränsad vattentillgång är fastighetsägare skyldig att reducera sin vattenförbrukning enligt VA-enhetens anvisningar.
27. Vid planerat leveransavbrott informerar VA-enheten på lämpligt sätt om det.

Kommentar: I regel lämnar VA-enheten anvisningar om skyldighet att ransonera vattenförbrukningen och information om planerade leveransavbrott genom annonser i ortspressen. Fastighetsägaren ska informera sina eventuella hyresgäster om störning.

28. Vatten får utnyttjas för värmeutvinning endast om VA-enheten efter ansökan medger det.

Vattenmätning

29. Vattenförbrukning hos fastighetsägare fastställs genom mätning, om inte VA-enheten bestämmer annat.

30. Vattenmätare tillhandahålls av verket och förblir verkets egendom. VA-enheten bestämmer antalet mätare och vilket slag av mätare, som skall användas. Fastighetsägaren skall bekosta erforderliga anordningar för uppsättning av mätare och sammankoppling med installationen i övrigt.
31. Mätarens plats skall vara godkänd av VA-enheten, som har rätt att kostnadsfritt disponera platsen samt har befogenhet att sätta upp, ta ned, kontrollera, justera, underhålla samt till- och fränkoppla mätaren. För dessa åtgärder liksom för avläsning skall fastighetsägaren lämna VA-enheten fritt och obehindrat tillträde till mätaren. Har avsättning för mätare utförts innan placeringen godkänts av VA-enheten, är fastighetsägaren, om VA-enheten så kräver, skyldig att bekosta flyttningen av avsättningen så att mätarens plats kan godkännas av VA-enheten.
32. Fastighetsägare skall vårda mätaren väl och skydda den mot frost och åverkan samt mot återströmning av varmvatten och annan skadlig värmepåverkan.
33. Fastighetsägare som önskar att vattenmätaren tillfälligt tas ned på grund av frostrisk eller annan orsak skall anmäla detta till VA-enheten, som mot ersättning tar ned och åter sätter upp mätaren.
34. Antas mätaren utvisa annan förbrukning än den verkliga låter VA-enheten undersöka mätaren om VA-enheten finner det nödvändigt eller fastighetsägaren begär det. Undersökningen skall bekostas av fastighetsägaren, om han begärt undersökningen och mätaren godkänns. I annat fall bekostar VA-enheten undersökningen. Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätare inte fungerat, har VA-enheten rätt att uppskatta förbrukningen.
35. Fastighetsägare som inte godtar VA-enhetens beslut, undersökning eller VA-enhetens uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan i den ordning VA-lagen stadgar eller på annat sätt som parterna enas om.
36. Undersökning och återkommande kontroll av mätare ska utföras av ackrediterat organ och i enlighet med gällande bestämmelser.

Kommentar: Vid dessa bestämmelsers ikraftträdande finns krav för kontroll av vattenmätare i Boverkets författningssamling BFS 1998:25 (VOV 4).

BRUKANDE AV DEN ALLMÄNNA AVLOPPSLEDNINGEN

Mottagande

37. VA-enheten tar emot avloppsvatten från fastighet, vars ägare har rätt att bruka den allmänna avloppsanläggningen och som iakttar gällande bestämmelser för brukandet.
38. VA-enheten är inte skyldigt att ta emot spillvatten vars beskaffenhet i ej oväsentlig mån avviker från hushållspillvattens. VA-enheten är inte heller skyldigt att ta emot avloppsvatten som med större fördel kan avledas på annat sätt.
39. VA-enheten har rätt att tillfälligt begränsa mottagande av avloppsvatten när VA-enheten finner det nödvändigt för att förebygga person- eller egendomsskada samt för reparation, ändring, kontroll eller annan åtgärd som berör VA-enhetens egna eller därmed förbundna anläggningar.

Avloppsvattnets sammansättning och temperatur

40. Fastighetsägare får inte tillföra den allmänna avloppsanläggningen vätskor, ämnen eller föremål som kan skada ledningsnätet eller dess funktion, skada slamkvalitén eller reningsprocessen i avloppsreningsverk eller på annat sätt medföra skada eller olägenhet.

Kommentar: Fastighetsägare får således inte släppa ut vätska, ämnen eller föremål som kan orsaka stopp, avlagring, vidhäftning, gasbildning, explosion eller som påverkar slamkvalité eller reningsprocess negativt eller på annat sätt vållar skada eller olägenhet. Exempel på ämnen som inte får tillföras den allmänna anläggningen är lösningsmedel, avfettningsmedel, färger, läkemedel, bekämpningsmedel, olja, bensin eller annan petroleumprodukt, långlivade organiska föreningar, lösta tungmetaller i förhöjd koncentration, fett i större mängd, sura, frätande eller giftiga vätskor. Avfall som klassas som farligt avfall enligt Avfallsförordningen (SFS 2001:1063) får aldrig ledas till avlopp. Vid tveksamhet om ett ämne får släppas ut till den allmänna anläggningen bör alltid VA-enheten kontaktas.

VA-enheten kan utfärda riktlinjer om hur tillförsel av oönskade ämnen till den allmänna anläggningen kan förebyggas.

41. Om fastighetsägare tillför eller avser att tillföra annat slag av avloppsvatten än hushållsavlopp ska dess beskaffenhet anmälas till VA-enheten i följande fall:

- a) i samband med anmälan/ansökan om anslutning till VA-nätet
- b) om avloppsvattnets beskaffenheten väsentligt ändras med avseende på innehåll av hälso- eller miljöfarliga kemiska produkter.

Kommentar: Med hälso- eller miljöfarliga kemiska produkter avses ämnen och beredningar som uppfyller ett eller flera av kriterierna i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2005:7 och KIFS 2005:5). Detta innebär alla kemiska produkter som i varuinformationsblad ska klassas med någon form av hälsofara eller som innehåller ämne som i sin rena form ska klassas som miljöfarligt. Med väsentligt ändring avses mer än obetydliga förändringar av mängd eller koncentration samt utbyte eller tillskott av hälso- eller miljöfarliga ämnen. Således är byte mot produkt med annat handelsnamn i sig ingen anmälningspliktig förändring.

42. Fastighetsägare är ansvarig för att uppgift omedelbart kan lämnas vid förfrågan från VA-enheten om vilken beskaffenhet avloppsvatten från verksamhet kan ha med hänsyn till de kemiska produkter som hanteras och de processer som sker i verksamheten. Vid verksamhet ska därför de kemiska produkter som hanteras och som är hälso- eller miljöfarliga förtecknas. Förteckning skall uppta följande uppgifter om produkterna:

- a) produktens namn,
- b) omfattning och användning av produkten,
- c) information om produktens hälso- och miljöskadlighet, samt
- d) produktens klassificering med avseende på hälso- eller miljöfarlighet.

Förteckning eller kopia av förteckning ska förvaras lätt tillgänglig där verksamheten bedrivs. Kopia av förteckning ska vid anmodan omedelbart sändas till VA-enheten.

Kommentar: Bestämmelsen har betydelse för VA-enhetens arbete med att spåra och minska mängden oönskade ämnen i avloppsvattnet och att vidta åtgärder för att avhjälpa driftstörningar. En förteckningen över hälso- och miljöfarliga kemiska produkter är också av stor betydelse i ett företags arbete med att uppfylla Miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

Enligt förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll är utövare av verksamhet som är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt

Miljöbalken skyldig att förteckna hälso- och miljöfarliga kemiska produkter som hanteras inom verksamheten. Enligt Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om farliga ämnen (AFS 1994:2) ska förteckning finnas över de farliga ämnen som hanteras på ett arbetsställe.

Punkt 42 i ABVA utökar förteckningsskyldigheten till att gälla all verksamhet som är ansluten till kommunalt avlopp och där hälso- eller miljöfarliga kemiska produkter hanteras. I ABVA läggs skyldigheten i första hand på ägaren till aktuell fastighet. I de fall verksamhet utövas i förhyrd lokal bör fastighetsägaren, exempelvis genom klausul i hyreskontrakt, göra verksamhetsutövare skyldig att föra förteckning enligt denna bestämmelse.

Kemikalieförteckningar enligt ABVA samt följdförfattningar till Miljöbalken och Arbetsmiljölagen bör kunna samordnas till en förteckning.

43. Om VA-enheten finner det nödvändigt ska fastighetsägare bekosta de undersökningar och utredningar som behövs för att utvärdera avloppsvattnets beskaffenhet, verkan i ledningsnät, i avloppsreningsverk och i recipient samt påverkan på slamkvalitén. VA-enheten kan också kräva att fastighetsägaren för journal över verksamhet som kan inverka på avloppsvattnets beskaffenhet. VA-enheten anger hur journalföring, undersökningar och utredningar skall göras.

Kommentar: Om fastighetsägare vill avleda ett svårbedömt avloppsvatten till avloppsreningsverket kan utredning gjord av fristående fackman krävas. En effektiv och väldokumenterad egenkontroll av känsliga moment i verksamheten kan i vissa fall medföra att utredning enligt ovan inte behöver göras.

44. VA-enheten kan efter skriftlig begäran medge utsläpp i den allmänna avloppsanläggningen av avloppsvatten som i ej väsentlig mån har annan sammansättning än hushållspillvatten vad gäller arten eller halten av ingående ämnen. VA-enheten kan då föreskriva villkor för utsläppet. Lämnas sådant medgivande kan särskilda avgifter tas ut enligt taxa eller avtal.
45. Ånga eller varmvatten med högre temperatur än 45 °C får inte tillföras i förbindelsepunkten.

46. Värmeuttag ur avloppsvatten får inte ske så att temperaturen i utsläppt avloppsvatten underskrider temperaturen i det av VA-enheten levererade renvattnet.
47. Oavsiktligt utsläpp av ovan nämnda slag skall ofördröjligen anmälas till VA-enheten.
48. Avfallskvarn får installeras endast om VA-enheten efter ansökan medgett det.

Brukande, skötsel och tillsyn av va-installation

49. Fastighetsägare som brukar VA-anläggningen skall sköta och underhålla VA-installationen väl och bruka den så att skada eller olägenhet för VA-enheten och annan undviks. Fastighetsägare ansvarar för att installation, även sådan som inte kräver bygganmälan, anordnas och utförs så att den fyller kraven enligt gällande byggregler.

Kommentar: Med gällande byggregler avses de byggregler som gällde vid tiden för utförande av installationen.

50. Bensin-, olje- och slamavskiljare, fettavskiljare samt sand- och slamfång i gårdsbrunnar o.d. skall dimensioneras, tillses och tömmas så ofta, att de alltid fyller avsedd funktion. Ämnen som löser upp avskild bensin eller olja får inte tillföras avskiljaren.

Kommentar: Kommunen kan i lokal renhållningsordning föreskriva närmare hur tillsyn och tömning av bensin- och oljeavskiljare ska se.

51. Fastighetsägare som brukar eller avser att bruka den allmänna avloppsanläggningen och som avser att lämna ansökan eller anmälan för prövning enligt Miljöbalken eller bestämmelser meddelade med stöd av Miljöbalken, skall samråda med VA-enheten.

Avledande av dag- och spillvatten

52. Spillvatten får inte tillföras allmän ledning som är avsedd att uteslutande avleda dag- och dränvatten. Med spillvatten likställs i denna punkt allt avloppsvatten som VA-enheten bedömer skall avledas till spillvattenledning.

Kommentar: Spillvatten som härrör från olika former av rengöring, exempelvis fasad- och biltvätt, får således inte avledas till gatu- eller gårdsbrunn.

53. Dag- och dränvatten får inte tillföras allmän ledning som inte är avsedd för sådant vatten, om inte VA-enheten av särskilda skäl medgivit undantag.
54. Större flöden av vatten som utnyttjats för värmeutvinning eller kylning och som inte förorenats ska avledas till dagvattenavlopp.
55. VA-enheten är inte skyldigt att ta emot dag- och dränvatten från fastighet, för vilken avledning av sådant vatten med större fördel kan ske på annat sätt, t.ex. till LOD-anläggning (LOD = lokalt omhändertagande av dagvatten). Med dag- och dränvatten likställs allt avloppsvatten som VA-enheten bedömer inte skall avledas till spillvattenförande ledning.
56. Avleds dag- och dränvatten från fastighet till spillvattenförande ledning får fortsatt tillförsel av sådant vatten inte ske sedan särskild förbindelsepunkt för ändamålet upprättats och fastighetsägaren underrättats därom. VA-enheten bestämmer hur snart tillförseln skall ha upphört.
57. Undantag från förbudet eller anstånd med avbrytandet av tillförseln kan medges av VA-enheten om särskilda skäl föreligger.
58. Har särskild förbindelsepunkt för dag- och dränvatten inte upprättats, kan VA-enheten ändå förbjuda även ditills tillåten tillförsel av sådant vatten till spillvattenförande ledning. Förutsättningar härför är dels att avledning kan ske ändamålsenligt på annat sätt, dels att VA-enheten i skälig omfattning ersätter fastighetsägaren hans kostnader för erforderlig omläggning.
59. Dag- och dränvatten från fastighet, som nyinkopplas till den allmänna anläggningen, får inte tillföras annan ledning än den VA-enheten bestämmer.

Taxa och avgifter

60. Fastighetsägarens avgiftsskyldighet till VA-enheten regleras i för VA-anläggningen gällande taxa som fastställs av kommunfullmäktige. Avgiftsskyldighet inträder när VA-enheten upprättat förbindelsepunkt och underrättat fastighetsägaren därom.
61. Fastighetsägare skall på begäran lämna VA-enheten erforderliga uppgifter för avgiftsberäkning. Dessutom skall fastighetsägare utan anmodan anmäla sådan ändring av VA-installationen eller annat förhållande, som enligt taxan kan inverka på avgiftsberäkningen.
62. Ägare av fastighet, för vilken avgiftsskyldighet föreligger, skall utan dröjsmål underrätta VA-enheten när fastigheten övergår till ny ägare samt uppge den nye ägarens namn, adress och tillträdesdag.
63. Försummar fastighetsägare att betala VA-avgift eller att i annat hänseende iakttaga vad som åligger honom och är försummelsen väsentlig har VA-enheten enligt 43 § lagen om allmänna vattentjänster rätt att stänga av vattentillförseln till fastigheten. Avstängning kan ske om rättelse inte kunnat åstadkommas genom anmaning och avstängningen inte medför olägenhet för människors hälsa. Fastighetsägaren skall ersätta VA-enheten kostnaden för såväl avstängning som återinkoppling.

Övriga bestämmelser

64. VA-enheten har enligt 41 § lagen om allmänna vattentjänster rätt att undersöka VA-installationen och dess brukande.
65. Avviker fastighets VA-förhållanden påtagligt från vad som gäller flertalet fastigheter, har VA-enheten rätt att träffa avtal med ägare till sådan fastighet om särskilda villkor för brukande av VA-anläggningen.

VATTENLAGEN

Lag 2006:412 om allmänna vattentjänster (LAV, vattenlagen)

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

2 § I denna lag avses med

vattenförsörjning: tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning,

avlopp: bortledande av dagvatten och dränvatten från ett område med samlad bebyggelse eller från en begravningsplats, bortledande av spillvatten eller bortledande av vatten som har använts för kylning,

vattentjänster: vattenförsörjning och avlopp (va),

va-anläggning: en anläggning som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse,

allmän va-anläggning: en va-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt denna lag,

enskild anläggning: en va-anläggning eller annan anordning för vatten försörjning eller avlopp som inte är eller ingår i en allmän va-anläggning,

verksamhetsområde: det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller skall ordnas genom en allmän va-anläggning,

huvudman: den som äger en allmän va-anläggning,

fastighetsägare: den som äger en fastighet inom en allmän va- anläggnings verksamhetsområde eller innehar sådan fast egendom med tomträtt, ständigt besittningsrätt, fideikommissrätt eller på grund av testamentariskt förordnande,

va-installation: ledningar och därmed förbundna anordningar som inte ingår i en allmän va-anläggning men som har ordnats för en eller flera fastigheters vattenförsörjning eller avlopp och är kopplade eller avsedda att kopplas till en allmän va- anläggning,

förbindelsepunkt: gränsen mellan en allmän va-anläggning och en va-installation,

allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (1987:10) redovisas som allmän plats eller, om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som funktionellt och i övrigt motsvarar sådan mark,

anläggningsavgift: engångsavgift för täckande av en kostnad för att ordna en allmän va-anläggning,

brukningsavgift: periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän va-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift.

- 3 §** Vid tillämpningen av denna lag skall en kommun anses ha ett rättsligt bestämmande inflytande över en va-anläggning om kommunen ensam eller tillsammans med en eller flera andra kommuner
1. helt äger anläggningen,
 2. genom ägande förfogar över mer än hälften av samtliga röster i den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen eller på annat sätt förfogar över en motsvarande majoritet av beslutsmakten i den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen,
 3. har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i styrelsen för den eller de juridiska personer som helt äger anläggningen, eller
 4. utgör samtliga obegränsat ansvariga bolagsmän i ett handelsbolag som helt äger anläggningen.
- 4 §** Om det behövs för att tillgodose syftet med denna lag, skall det som i lagen gäller i fråga om en fastighet också tillämpas i fråga om en byggnad eller annan anläggning som inte tillhör fastighetens ägare. I så fall skall det som i lagen sägs om fastighetsägaren tillämpas på byggnadens eller anläggningens ägare.
- 5 §** Om någon annan än en fastighetsägare har ingått avtal med huvudmannen om att få använda huvudmannens va-anläggning, skall det som i denna lag gäller en fastighetsägare också gälla användaren.

Kommunens skyldighet att ordna vattentjänster

- 6 §** Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen
1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsterna behöver ordnas, och
 2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va- anläggning.

En allmän va-anläggnings verksamhetsområde

- 7 §** Av ett beslut om en allmän va-anläggnings verksamhetsområde skall det framgå vilka fastigheter som verksamhetsområdet omfattar.
- 8 §** Om verksamhetsområdet behöver omfatta en eller flera fastigheter som ingår i en samfällighet för va-frågor, skall verksamhetsområdet bestämmas så att det omfattar alla fastigheter som ingår i den särskilda samfälligheten. Om det finns synnerliga skäl, får verksamhetsområdet bestämmas med avvikelse från kravet i första stycket.
- 9 §** Om det inom verksamhetsområdet finns en fastighet eller bebyggelse som uppenbarligen inte behöver omfattas av det större sammanhang som avses i 6 §, får verksamhetsområdet inskränkas så att det inte omfattar den

fastigheten eller bebyggelsen. En sådan inskränkning av verksamhetsområde får göras endast om fastighetens eller bebyggelsens behov av vatten försörjning och avlopp lämpligen kan ordnas genom enskilda anläggningar som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Ordnandet och driften av en allmän va-anläggning

- 10 §** En allmän va-anläggning skall ordnas och drivas så att den uppfyller de krav som kan ställas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön och med hänsyn till intresset av en god hushållning med naturresurser. När det är förenligt med anläggningens huvudsakliga ändamål, bör den ordnas och drivas så att också andra allmänna intressen som har behov av anläggningen kan tillgodoses.
- 11 §** En allmän va-anläggning får inte ordnas
1. i strid med detaljplan, områdesbestämmelser eller andra bestämmelser om hur marken skall bebyggas, eller
 2. så att den försvårar en ändamålsenlig bebyggelse eller lämplig planläggning.
- Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.
- 12 §** Om en allmän va-anläggning innebär att vattentjänster tillhandahålls genom ledningsnät för vattenförsörjning eller avlopp, skall huvudmannen för varje fastighet inom va- anläggningens verksamhetsområde bestämma en förbindelsepunkt. Förbindelsepunkten skall finnas i fastighetens omedelbara närhet, om det inte finns särskilda skäl för en annan placering. Huvudmannen skall samråda med och därefter informera fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge inom den tid som är skälig med hänsyn till fastighetsägarens intresse av att kunna planera för sin användning av fastigheten.
- 13 §** Huvudmannen skall för den allmänna va-anläggningen ordna
1. ledningar och andra anordningar för vattenförsörjning till eller avlopp från varje förbindelsepunkt,
 2. anordningar för bortledning av vatten som inte sker genom en förbindelsepunkt, och
 3. de anordningar som i övrigt behövs för att va-anläggningen skall kunna fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga anspråk på säkerhet.
- Huvudmannens skyldighet enligt första stycket omfattar inte vägdiken, rännstenar, rännstensbrunnar eller ledningar som förbinder rännstensbrunnar med den allmänna va-anläggningen.
- 14 §** Huvudmannen skall se till att berörda fastighetsägare i skälig tid underrättas om planerade vattenavstängningar och andra väsentliga ändringar av förutsättningarna för att använda va-anläggningen.

15 § Huvudmannen får upplåta åt någon annan att sköta driften av va-anläggningen.

Fastighetsägares rätt att använda en allmän va-anläggning

- 16 §** En fastighetsägare har rätt att använda en allmän va- anläggning, om fastigheten
1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och
 2. behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.
- 17 §** Trots 16 § får huvudmannen vänta med att utföra de anläggnings- eller utbyggnadsarbeten som är nödvändiga för att fastighetsägaren skall kunna använda va-anläggningen, om arbetena
1. behöver samordnas med andra arbeten och samordningen annars skulle väsentligt försvåras, och
 2. utförs i den ordning som följer av huvudmannens utbyggnadsplan.
- 18 §** Trots 16 § är huvudmannen inte skyldig att låta en fastighet kopplas eller vara kopplad till va-anläggningen
1. innan fastighetsägaren har betalat den anläggningsavgift som är bestämd enligt 34 § eller lämnat en godtagbar säkerhet, eller
 2. om fastighetens va-installation har väsentliga brister.

Särskilda anordningar för användningen av en allmän va-anläggning

- 19 §** Huvudmannen skall ordna de pumpar och andra särskilda anordningar som på grund av den allmänna va-anläggningens konstruktion eller utförande behövs på en fastighet för att fastighetsägaren skall kunna använda va-anläggningen.
- Om vattenförbrukningen på en fastighet behöver fastställas genom mätning, skall huvudmannen ordna den eller de vattenmätare som behövs för mätningen.
- 20 §** En fastighetsägare är skyldig att upplåta nödvändigt utrymme för en sådan anordning som avses i 19 §.
- Fastighetsägaren skall fortlöpande se till anordningen och skydda den mot skada samt vid behov svara för dess elförsörjning.
- Fastighetsägaren skall snarast anmäla uppkomna fel och driftstörningar till huvudmannen.

Användningen av en allmän va-anläggning

- 21 §** En fastighetsägare får inte använda en allmän va- anläggning på ett sätt som innebär
1. att avloppet tillförs vätskor, ämnen eller föremål som kan inverka skadligt på ledningsnätet eller anläggningens funktion eller på annat sätt medför skada eller olägenhet,
 2. att huvudmannen får svårt att uppfylla de krav som ställs på va-anläggningen och driften av den eller att i övrigt uppfylla sina skyldigheter enligt lag, annan författning eller avtal, eller
 3. andra olägenheter för huvudmannen eller någon annan.
- 22 §** Om en fastighets va-förhållanden påtagligt avviker från de förhållanden som i övrigt råder i en allmän va-anläggnings verksamhetsområde, får huvudmannen träffa avtal med fastighetsägaren om särskilda villkor för användningen av va- anläggningen.
- 23 §** Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kommunen får meddela ytterligare föreskrifter om användningen av allmänna va-anläggningar.

Skyldighet att betala avgifter för allmänna vattentjänster

- 24 §** En fastighetsägare skall betala avgifter för en allmän va- anläggning, om fastigheten
1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och
 2. med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.
- Vid bedömning av behovet enligt första stycket 2 skall särskild hänsyn tas till i vilken utsträckning jämförda alternativ tillgodoser intresset av en god hushållning med naturresurser.
- Om fastigheten är obebyggd men enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, skall bedömningen av behovet enligt första stycket 2 göras som om fastigheten vore bebyggd i enlighet med planen. Detta gäller dock inte om det finns särskilda skäl för en annan bedömning.
- 25 §** En avgift enligt 24 § skall avse
1. vattentjänster som tillhandahålls fastigheten genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen har ordnat förbindelsepunkten och informerat fastighetsägaren enligt 12 §, och
 2. bortledning av vatten från fastigheten som inte sker genom en förbindelsepunkt, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.
- 26 §** Utöver vad som följer av 24 och 25 §§ skall en fastighetsägare betala en avgift för en allmän va-anläggning, om fastigheten
1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde,
 2. är bebyggd eller enligt en detaljplan är avsedd för bebyggelse, och

3. behöver, eller har nytta av, bortledande av vatten från allmän platsmark. Avgiften skall avse bortledande av vatten från allmän platsmark inom va-anläggningens verksamhetsområde, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat fastighetsägaren om detta.

27 § Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall betala en avgift för en allmän va- anläggning, om

1. den allmänna platsmarken finns inom va-anläggningens verksamhetsområde, och
2. bortledande av vatten från den allmänna platsmarken behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

Avgiften skall avse bortledande av vatten från den allmänna platsmarken, från det att huvudmannen har ordnat de anordningar som behövs för bortledandet och informerat den som är avgiftsskyldig om detta.

28 § Avgifter enligt 24-27 §§ som avser bortledande av vatten skall även täcka kostnaderna för den rening av vattnet som behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Avgifternas storlek och grunderna för hur de beräknas

29 § Avgifter enligt 24-28 §§ får bestämmas som anläggningsavgifter och brukningsavgifter.

30 § Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen. Medel får avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar, om

1. det finns en fastställd investeringsplan,
2. avsättningen avser en bestämd åtgärd,
3. åtgärden och de beräknade kostnaderna för den redovisas i planen,
4. det av planen framgår när de avsatta medlen är avsedda att tas i anspråk, och
5. planen innehåller de upplysningar som i övrigt behövs för att bedöma behovet av avsättningens storlek.

Avgifter enligt 26 och 27 §§ får inte överskrida det som behövs för att täcka kostnaderna för den vattentjänsten.

31 § Avgifterna skall bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist. Om vattentjänsterna för en viss eller vissa fastigheter på grund av särskilda omständigheter medför kostnader som i beaktansvärd omfattning avviker från andra fastigheter i verksamhetsområdet, skall avgifterna bestämmas med hänsyn till skillnaderna. Avgifter enligt 26 och 27 §§ skall fördelas mellan de fastighetsägare som avses i 26 § och de avgiftsskyldiga som avses i 27 § enligt vad som är

skäligt med hänsyn till den berörda allmänna platsmarkens omfattning och fastighetsägarnas nytta av vattentjänsten.

32 § Anläggningsavgifterna skall bestämmas på beräkningsgrunder som innebär att en fastighetsägare inte behöver betala mer än vad som motsvarar fastighetens andel av kostnaden för att ordna va-anläggningen.

33 § Brukningsavgifterna skall bestämmas på beräkningsgrunder som är lika oavsett när på året va-anläggningen används. Om det med hänsyn till vatten försörjningen, behovet av en tillfredsställande avloppsrening eller av andra skäl behövs särskilda åtgärder av säsongsbetonad karaktär under en viss mindre del av året, får dock brukningsavgifter för en sådan tid bestämmas på beräkningsgrunder som innebär högre avgifter än under huvuddelen av året.

34 § Avgifternas belopp och hur avgifterna skall beräknas skall framgå av en taxa. Avgifterna får inte bestämmas till högre belopp än vad som är förenligt med bestämmelserna i 30-33 §§.

Kommunen får meddela föreskrifter om taxan. Kommunen får överlåta åt huvudmannen att bestämma avgifternas belopp enligt beräkningsgrunder i kommunens taxeföreskrifter.

Betalning av avgifterna

35 § Avgifter enligt denna lag skall enligt kommunens bestämmande betalas till kommunen eller huvudmannen.

Om inte annat följer av 36 § skall avgifterna betalas på begäran. På obetalt belopp skall ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) betalas från dagen för sådan begäran.

36 § En anläggningsavgift skall fördelas på årliga betalningar (delbelopp) under en viss tid, längst tio år, om

1. avgiften är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och andra omständigheter,
2. fastighetsägaren begär att avgiften skall fördelas, och
3. fastighetsägaren ställer godtagbar säkerhet.

Ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) skall betalas på den del av avgiften som inte har betalats, från den dag det första delbeloppet förfaller till betalning till dess betalning sker. På delbelopp som har förfallit till betalning skall ränta i stället betalas enligt 6 § räntelagen från delbeloppets förfallodag till dess betalning sker.

37 § När en fastighet byter ägare, är den nya ägaren betalningsansvarig för avgifter som förfaller till betalning på tillträdesdagen eller senare, om inte annat följer av andra stycket.

Den tidigare ägaren är betalningsansvarig för brukningsavgifter som är hänförliga till tiden före den nya ägarens tillträde.

Avtal om avgifter

38 § Huvudmannen får komma överens med fastighetsägare och andra avgiftsskyldiga i avgiftsfrågor som inte regleras i kommunens taxeföreskrifter.

Inlösen av enskilda anläggningar m.m.

39 § Om det för en fastighet inom en allmän va-anläggnings verksamhetsområde finns en enskild anläggning som kan användas i den allmänna va-anläggningen, är den som äger den enskilda anläggningen skyldig att, om huvudmannen begär det, mot skäligen ersättning låta den enskilda anläggningen ingå i den allmänna va-anläggningen.

40 § Om en enskild anläggning blir onyttig till följd av att kommunen ordnar eller utvidgar en allmän va-anläggning, skall huvudmannen betala skäligen ersättning till den enskilda anläggningens ägare.

Tillträde för undersökning, installation och underhåll

41 § Huvudmannen har rätt till det tillträde på en fastighet som behövs för att

1. undersöka en va-installation och dess användning innan va-installationen kopplas till den allmänna va-anläggningen eller när det annars behövs för att huvudmannen skall kunna fullgöra sina skyldigheter, och
2. installera, underhålla och i övrigt fullgöra sina skyldigheter i fråga om sådana särskilda anordningar som avses i 19 §.

Tystnadsplikt

42 § Den som deltar eller har deltagit i en undersökning eller andra åtgärder enligt 41 § får inte obehörigen avslöja eller utnyttja information som vid undersökningen kommit fram om enskildas affärs- eller driftsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Avstängning av vattenförsörjningen

43 § Huvudmannen får stänga av vattenförsörjningen till en fastighet, om

1. fastighetsägaren har åsidosatt sin skyldighet att betala en avgift eller i övrigt försummat sina skyldigheter enligt denna lag,
2. försummelsen är väsentlig,
3. avstängningen inte medför olägenhet för människors hälsa,
4. huvudmannen skriftligen har uppmanat fastighetsägaren att vidta rättelse och gett fastighetsägaren skäligen tid att vidta rättelsen, och
5. fastighetsägaren trots den uppmaning som avses i 4 inte har vidtagit rättelse inom den skäligen tiden.

Kostnaden för en avstängningsåtgärd får påföras fastighetsägaren.

Skadeståndsansvar m.m.

- 44 §** Om en allmän va-anläggnings verksamhetsområde inskränks med stöd av 9 §, skall huvudmannen ersätta fastighetsägaren eller ägaren av bebyggelsen för den skada som inskränkningen medför. När ersättningen bestäms skall hänsyn tas till åtgärder som huvudmannen vidtagit för att tillgodose fastighetens eller bebyggelsens fortsatta behov av vattenförsörjning och avlopp.
- 45 §** Huvudmannen skall ersätta en översvämningsskada på en fastighet inom den allmänna va-anläggningens verksamhetsområde, om
1. huvudmannen har åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och
 2. åsidosättandet har medfört att vatten som är avsett att tillhandahållas eller ledas bort genom huvudmannens va- anläggning ytledes eller på annat sätt trängt in på fastigheten.
- 46 §** Om en fastighetsägare orsakas en skada på grund av att huvudmannen på annat sätt än som avses i 45 § har överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall huvudmannen återställa det som rubbats eller fullgöra det som eftersatts och ersätta skadan.
- 47 §** Om huvudmannen orsakas en skada på grund av att en fastighetsägare har överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall fastighetsägaren återställa det som rubbats eller fullgöra det som eftersatts och ersätta skadan.
- 48 §** Skadestånd enligt denna lag skall avse personskada, sakskada och ren förmögenhetsskada.
- 49 §** Om en fastighetsägare har betalat en anläggningsavgift och det sedan visar sig att fastigheten på grund av att bygglov vägras inte kan användas på det sätt som förutsattes när avgiften betalades, skall kommunen återbetala avgiften eller en del av den. Återbetalningen skall göras i den mån det som avgiften avsåg inte kommer att leda till motsvarande vattentjänster för fastigheten.
- Kommunen skall betala ränta på återbetalningsbeloppet enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag då fastighetsägaren betalade avgiften. Talan om återbetalning skall väckas inom två år från den dag då det beslut på vilket talan grundas vann laga kraft. Talan får dock väckas senare, om den relevanta ändringen i förutsättningarna för fastighetens användning inte rimligen kunde förutses inom den angivna tiden.

Redovisning

- 50 §** En huvudman skall i fråga om verksamheten med att ordna och driva en allmän va-anläggning se till
1. att verksamheten bokförs och redovisas i enlighet med god redovisningssed där resultat- och balansräkningar redovisas särskilt och där det av tilläggsupplysningar framgår hur huvudmannen har fördelat kostnader som varit gemensamma med annan verksamhet, och
 2. att redovisningen, när den är fastställd, finns tillgänglig för fastighetsägarna.

Tillsyn

- 51 §** Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen får förelägga kommunen att fullgöra skyldigheten. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Överklagande och prövning av va-frågor

- 52 §** Länsstyrelsens beslut om föreläggande enligt 51 § får överklagas av kommunen hos Statens va-nämnd.
- 53 §** Statens va-nämnd prövar i övrigt mål om frågor som regleras i denna lag eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.
- 54 §** Statens va-nämnds förelägganden får förenas med vite.
- 55 §** Frågor om utdömmande av vite som har förelagts enligt denna lag prövas av Statens va-nämnd självmant eller efter ansökan.
- 56 §** Bestämmelser om Statens va-nämnd och förfarandet i nämnden i mål enligt denna lag samt om verkställighet och överklagande av nämndens beslut finns i lagen (1976:839) om Statens va-nämnd.

Undantag från 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900)

- 57 §** Trots bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, får en kommun sköta driften av en allmän va-anläggning i andra kommuner, om driften sker på affärsmässiga grunder och ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

Övergångsbestämmelser

2006:412

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2007, då lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar skall upphöra att gälla.
2. För en va-anläggning som förklarats för allmän enligt 31 § den upphävda lagen eller motsvarande bestämmelse i äldre lag och som inte är att anse som allmän enligt 2 § den nya lagen gäller följande.
 - a) Bestämmelserna i 10-22, 24 och 25 §§, 30 § första stycket, 31 § första och andra styckena, 32 §, 35 § andra stycket, 36-43 §§ och 53-56 §§ den nya lagen skall tillämpas i fråga om anläggningen.
 - b) Bestämmelserna i den upphävda lagen, utom 5 §, 6 §, 12 a § och de bestämmelser som motsvarar de i a) uppräknade bestämmelserna, skall tillämpas så länge anläggningen består som allmändeförklarad, dock längst till och med den 31 december 2016.
 - c) Huvudmannen för anläggningen får inte besluta i frågor som rör anläggningens verksamhetsområde. Det som sägs i 7 § den upphävda lagen skall, från och med den 1 januari 2007 endast avse huvudmannens skyldigheter för tiden dessförinnan.
3. Det som en huvudman enligt den upphävda lagen har beslutat i fråga om en va-anläggnings verksamhetsområde skall gälla även efter ikraftträdandet.
4. För andra allmänna va-anläggningar än dem som avses i 2 skall det som en huvudman enligt 22 § eller 27 § den upphävda lagen har beslutat i frågor om användningen av va-anläggningen eller om taxa fortsätta att gälla till dess att kommunen med stöd av 23 och 34 §§ den nya lagen har ersatt huvudmannens beslut med nya föreskrifter, dock längst till och med den 31 december 2008.
5. Bestämmelserna i 50 § den nya lagen tillämpas första gången för det första räkenskapsår som påbörjas efter den 31 december 2006.
6. Denna lag skall inte tillämpas på mål eller ärende som enligt bestämmelserna i den upphävda lagen har anhängiggjorts före ikraftträdandet.

Ordlista

A

ABVA: allmänna bestämmelser för användandet av kommunalt vatten och avlopp, utarbetade av Svenskt vatten.

Allmän vatten- och avloppsanläggning: anläggning som används och har till ändamål att bereda bostadshus eller annan bebyggelse med vattenförsörjning och avlopp, den bedrivs av kommun eller av annan och som har förklarats som allmän.

Aktiv kol: små kolkorn med en mängd porer i; ytan som kan absorbera andra ämnen är 1 000 m²/gram kol.

Alkalisk: (om lösning) som har överskott på hydroxjoner, d.v.s. pH är högre än 7.

Alkalisering: dricksvatten görs alkaliskt (basiskt) före distributionen för att minska korrosionen i ledningssystemet; pH-värdet höjs till ca 8,0 och vattnets kolsyra neutraliseras.

Analys: dela upp t.ex. i de olika kemiska beståndsdelar.

Anslutningsavgift: den avgift som man måste betala när man ansluter sin fastighet till det kommunala ledningsnätet, det är en engångssumma.

Area: yta eller mått på en figurs/tomts totala ytinnehåll.

Atmosfären: luft, ett gashölje runt jorden och det hålls kvar av jordens gravitationskraft, skyddar allt liv på jorden.

Avhärdning: hårt vatten kan behöva avhärdas, dvs. befrias från en del kalcium och magnesium.

Avlagringar: stelnat material som fett, sand, sten, rost, som hindrar vattnet att rinna fritt i ledningarna.

Avlopp: ett gemensamt ord för dag-, spill- och dränvattenledning.

Avrinningsområde: det område som via bäckar och små åar avvattnas till ett större vattendrag och därefter havet.

Avvattning: vattnet tas bort ur slam genom pressning eller centrifugering eller rinner till större vattendrag såsom bäckar, älvar och sjöar.

Avvikelse: om något inte stämmer med tidigare mätningar eller om en analys faller utanför uppsatta riktlinjer.

B

BDT-vatten: spillvatten från bad, disk och tvätt; kallas också för gråvatten.

Bevattningsdamm: för lagring flera månader av vatten som är behandlat i biodamm; vattnet används för bevattning.

Biologisk damm (biodamm): damm där mikroorganismer bryter ner organiskt material i avloppsvatten.

Biologisk rening: det tredje steget i rening av avloppsvattnet, bakterier bryter ner organiskt material i avloppsvattnet.

Biomull: avloppsslam som klarar kraven i överenskommelse mellan LRF och Naturvårdsverket.

Biosfär: den tunna hinna runt jorden där det finns liv.

Brukningsavgift: den avgift som baseras på vattenförbrukningen, en avgift som man själv kan påverka genom att öka eller minska sin vattenförbrukning.

Bräddning: avloppsvattnet går rakt ut i recipienten utan att först ha behandlats i reningsverket.

D

Dagvatten: ytligt avrinnande vatten såsom regn- och smältvatten.

Densitet: vikt/volympenhet; vattnet har densiteten 1 000 kg/m³.

Desinfektion: rening från smittoämnen.

Dimension: beroende på vad man talar om betyder ordet olika, inom VA innebär det hur stora ledningarna är, i diametern, eller hur stor/litet vattenflödet är/blir vid torrt/regnigt väder.

Dricksvatten: vatten som är för hushållsändamål, dricksvatten klassificeras som ett livsmedel och lyder därmed under Livsmedelslagen.

Dricksvattenkungörelsen: Livsmedelsverkets regler för dricksvattenförsörjningen; innehåller bl.a. tekniska, estetiska och hälsomässiga gränsvärden för dricksvattnet.

Driftstörning: när det har blivit en läcka i ledningen, stopp i ledning etc. och vattnet stängs av.

Drän(erings)vatten: det överflödiga vattnet som infiltreras i ledningar genom fogar och rörväggar.

Dräneringssystem: används för överflödigt vatten ur marken som avleds genom rör för att hålla torrt runt husgrunden eller annat.

Duplikatsystem: har olika ledningar för spillvatten och dagvatten.

E

Evaporation: avdunstning från mark och vattenytor.

Enskild anläggning: en anläggning för vatten eller avlopp som inte är ansluten till den allmänna anläggningen.

F

Fast kostnad: kostnad som man inte kan påverka.

Fekalier: avföring.

Filtrering: ett sätt att sila bort föroreningar; sand är det vanligaste filtermaterialet inom vattenreningstekniken.

Flockar: snöflinge liknande partiklar som bildas t.ex. vid fällning i den kemiska reningen av avloppsvattnet.

Flotation: man blåser in luft i vattner så att små luftblåsor fäster vid flockarna som då flyter upp till ytan och kan tas bort.

Fogar: den skarv som bildas mellan rören.

Fosfor: är nödvändigt för alla levande celler, man kan dock inte finna fosfor i fri form i naturen.

Fossila bränslen: t.ex. kol, olja och naturgas; har bildats för mycket länge sedan och är inte förnybara.

Fällningskemikalier: olöslig förening som bildas av ämnen i vattnet och ämnen som sätts till avloppsvatten.

Fällningsdamm: biologisk damm där man tar bort fosfor genom att sätta till fällningskemikalier.

Förbindelsepunkt: den speciella punkt där privat fastighetsledning ansluter sig till kommunal ledning.

Försedimentering: en bassäng i reningen av avloppsvattnet där organiskt material och tyngre partiklar sjunker till botten och kan skrapas bort.

G

Gemensanhetsanläggning: anläggning som är tillkommen vid en lantmåteriförrättning och är gemensam för flera fastigheter och som tillgodo ser ändamål av permanent betydelse för dem.

Gjutjärn: material som ledningar är gjorda av, användes ofta förr.

Grundvatten: vatten som finns djupt in i jorden, rent och klart, blir det förorenat så tar det lång tid innan det blir rent, om någonsin.

Gråvatten: spillvatten från bad, disk och tvätt.

Gränsvärden: anger tillåtna halter av vissa ämnen i t.ex. dricksvatten eller slam.

H

Humus: markens mer eller mindre förmultade organiska material.

Hushållspillvatten: se spillvatten.

Huvudman: den som driver en allmän VA-anläggning.

Huvudledning: är den största ledningen som transporterar allt dricksvatten till kunderna.

Hydrologi: läran om vattnet.

Hydrosfär: vattnet på jordens yta; omfattar hav, floder och sjöar, is samt vatten i atmosfären.

Hygienisering: sjukdomsframkallande mikroorganismer avdödas; i slam sker det genom rötning till s.k. rötslam; slam kan också hygieniseras genom att det luftas eller kalkas.

Hårdhet: vatten innehåller olika kemiska föreningar bl.a. kalcium- och magnesiumförening, hårt vatten innehåller mycket kalcium och magnesiumjoner. Dessa föreningar löses ut från mark och bergarter och förs ut till sjöar och vattendrag. Hårdheten beräknas i tyska grader, dH, och delas in i 5 klasser.

I

Infiltration: när vatten får sakta rinna genom marken, t.ex. vid rening genom sand- eller gruslager.

Infrastruktur: rör, ledningar, vägar m.m.

J

Jonbyte: ett sätt att avhärda vattnet genom att kalciumjoner byts ut mot natriumjoner i ett jonbytesfilter.

K

kbm: kubikmeter, förkortas även m³. En kubikmeter är 1000 liter, ett badkar rymmer 100 liter och årsförbrukningen beräknas ligga på 150 m³.

Kemisk rening: steg tre i reningen av avloppsvattnet, fosfater i avloppsvattnet får bilda kemiska föreningar med t.ex. aluminium eller järn, det bildas flockar som kan avskiljas genom sedimentering.

Koldioxid: är en lukt- och färglös gas, bildas när man förbränner kolföreningar i syre d.v.s. kol, olja, naturgas.

Kombinerat avloppssystem: ett gammalt system som innebär att dag-, spill- och dränvatten rinner i samma ledning.

Kommunfullmäktige: det beslutande organ i en kommun.

Konstgjort grundvatten: ytvatten som infiltreras i en sand- eller grusbädd, t.ex. en rullstensås, för att sedan användas som dricksvatten.

Korrosion: frätning på särskilt metallytor, t.ex. rost.

Kretslopp: när något kommer tillbaka eller kan användas igen; det finns dels naturliga kretslopp, t.ex. vattnets kretslopp, dels de som människan försöker få till stånd i samhället, t.ex. av glas, metaller och avloppsslam (biomull).

Kubikmeter: förkortas kbm eller m³. En kubikmeter är 1000 liter, ett badkar rymmer 100 liter och årsförbrukningen beräknas ligga på 150 m³.

kvm: kvadratmeter, förkortas även m². En kvadratmeter är en yta (area) av en kvadrat (fyrkant) med 1 meter på alla sidor.

Kvadratmeter: förkortas kvm och m². En kvadratmeter är en yta (area) av en kvadrat (fyrkant) med 1 meter på alla sidor.

Kväve: är ett icke-metalliskt grundämne och förekommer rikligt i atmosfären.

Kväverening: i vanlig biologisk rening försvinner ca 30% av kvävet, i kväverening tas ytterligare kväve bort, kvävet omvandlas och går upp i luften som kvävgas.

L

Latrin: toalettavfall.

Ledningsnät: kallas alla VA-ledningar som är sammankopplade med varandra.

Ledningsrätt: rättigheter att lägga ner och bibehålla en allmän va-ledning på annans fastighet, ledningsrätt upprättas oftast mellan en kommun och en privatperson.

Livsmedel: allt som vi stoppar i mun kan man kalla för livsmedel - utom läkemedel, det innebär att myndighet har satt riktlinjer på t.ex. vad för slag färgämnen man får tillsätta i mat eller vilka halter av salter ett dricksvatten får innehålla, vatten är klassat som livsmedel sedan 1991.

LOD: lokalt omhändertagande av dagvatten genom t.ex. infiltration eller i våtmarker.

Långsamfilter: finkornigt sandfilter som avänds i vattenverket för att förbättra lukt och smak samt för att minska mängden organiskt material och bakterier.

M

m2: kvadratmeter, förkortas även kvm. En kvadratmeter är en yta (area) av en kvadrat (fyrkant) med 1 meter på alla sidor.

m3: kubikmeter, förkortas även kbm. En kubikmeter är 1000 liter, ett badkar rymmer 100 liter och årsförbrukningen beräknas ligga på 150 m³.

Mekanisk rening: det är det första steget i reningen av avloppsvattnet, en grovrensning av avloppsvattnet genom t.ex. galler och försedimentering.

Mikrosil: finmaskig sil som tar bort bl.a. alger.

Mikroorganismer: små bakterier som är livsviktiga för vår överlevnad.

Miljörapport: en sammanställd rapport över reningsverk, vattenprover, driftstörningar ect. över det gångna året, skickas till Länsstyrelsen och är en allmän handling.

O

Organiskt material: material som kommer från naturen, t.ex. löv, pinnar.

Oxidation: ett ämne förenar sig med syre, eller elektroner avges i processen; används t.ex. för att avlägsna järn och mangan från grundvattnet som ska bli dricksvatten.

Ozon: en syremolekyl med tre atomer som sitter ihop.

P

pH-värde: med pH menas vattnets surhetsgrad. Via bl.a. ämnen i luften påverkas vattnet i sjöar, vattendrag och hav. Dessa sura eller försurade ämnen kan ändra på vattnets pH. Ett lågt pH skadar djur- och växtlivet i vattnet, det löser även ut metaller t.ex. aluminium som då indirekt förorsakar förgiftning.

Polyeten: etenplast, används till stuprör och VA-ledningar, används i de nya ledningar, t.ex. är hela Skepplanda verksamhetsområde lagt med plast

Pumpstation: pumpar som finns överallt i kommunen och har till uppgift att pumpa renvatten eller avloppsvatten uppför en backe eller vidare i ledningarna

PVC: polyvinylklorid är en vanlig plaststort, används till bl.a. rör, fönsterkarmar, leksaker

R

Recipient: vattendrag som tar emot avloppsvatten.

Reningsprocessen: den väg som avloppsvattnet måste ta genom reningsverket, för att kunna bli rent och rinna ut igen i naturen.

Rensgaller: används i reningsverk för att sortera bort de grova avfallet.

Reservoar: det kan vara en damm, sjö eller ett vattentorn, en samling vatten som lagras.

Råvatten: ytvatten eller grundvatten som används vid framställning av dricksvatten.

Rörlig kostnad: kostnad som man kan påverka genom sin egen användning av t.ex. vatten.

Rötgas: metangas som bildas av metanbakterier, t.ex. vid rötning av slam och organiskt material.

Rötkammare: slutna behållare där delar av slammets organiska innehåll bryts ner i syrefri miljö.

S

Samfällighet: sammanslutning av fastigheter som har en gemensam rätt till mark och som även har ett gemensamt ansvar för utförande och drift av gemensamhetsanläggningen.

Sandfång: en bassäng i ett reningsverk där sand, grus och annat sjunker till botten innan vattnet fortsätts att renas.

Sedimentering: en bassäng i reningen av avloppsvattnet där flockar och andra partiklar sjunker till botten och bildar sediment som kan skrapas bort.

Segjärn: material som ledningar är gjorda av, användes ofta förr.

Separat avloppssystem: spillvatten respektive dag- och dränvatten leds i skilda ledningar, detta system började man bygga efter 1960.

Servisledning: den ledning som går från den privata fastigheten till den kommunala ledningen.

Servitutavtal: ett avtal mellan fastighetsägare gällande olika områden, som t.ex. väg, vattenledning, el- teleledning.

Självfall: uppstår när t.ex. vatten rinner av sig själv ner för en backe.

Självfallsledning: ligger i fall, så att vattnet rinner av sig själv till reningsverket med hjälp av tyngdkraften.

Självkostnadsprincipen: när en verksamhet inte får ha något vinstsyfte t.ex. kommunala verksamheter.

Slam: rest efter rening av avlopps- eller dricksvatten.

Slamöverenskommelsen: träffades 1994 mellan LRF och Naturvårdsverket.

Snabbfilter: sandfilter som används i vattenverket för att avskilja material som t.ex. restflockar från kemisk fällning; grövre sand än i långsamt filter.

Spillvatten: förorenat vatten från hushåll, industrier, serviceanläggningar och dylikt.

Spygatt: en brunn för avledning av dagvattnet

Statens VA-nämnd: en rättslig instans som prövar vatten- och avloppsärenden som har överklagats.

Ståndrör: vattenmätare för tillfälligt bruk.

Svartvatten: toalettvattnet med både urin och fekalier.

T

Tryckledning: ligger inte i fall; vattnet måste pumpas framåt.

Tungmetall: ofta använder man ordet för miljöfarliga metaller såsom bly, kvicksilver, kadmium och uran. Tungmetall finns även i livsnödvändiga metaller såsom järn, zink, koppar, selen och i lättmetaller som aluminium.

U

Underhållsberget: begrepp som myntades på 1970-talet för den växande mängden dåligt underhållna ledningar.

U-område: ett område som ska vara tillgängligt för allmänna underjordiska ledningar, dessa områden regleras i detaljplaner.

Urinsortering: urinen skiljs från fekalierna i en speciell toalettstol; urinen lagras sedan i tankar för att så småningom transporteras till jordbruket.

Uthållighet/uthållig utveckling: vi som lever i dag ska använda naturresurserna på ett sådant sätt att kommande generationer kan få sina behov tillgodosedda.

V

VA: står för vatten och avlopp.

VA-kollektiv: alla medlemmar d.v.s. alla anslutna till kommunalt vatten och avlopp.

VA-lagen: reglerar kommunernas ansvar för vatten och avlopp.

VA-installation: kallas installerade vattenmätare i hus

VA-nätet: kallas alla VA-ledningar som är sammankopplade med varann.

Vattenmätare: en mätare som installeras i husen för att kunna veta hur mycket vatten som förbrukas.

Vattentorn: är en reservoar för vatten, är placerad högt, på ett berg eller en kulle så att vattnet levereras med självfall till abonnenterna.

Vattentäkt: grundvattenmagasin, sjö eller vattendrag där vattenverket hämtar sitt råvatten.

Ventil: används för att reglera eller stoppa vattenflöde.

Verksamhetsområde: för att kunna strukturera upp VA verksamheten delas kommunen upp i olika områden t.ex. Alafors Hög zon och Alafors Låg zon.

Våtmarker: mosse, sumpig, fuktig mark.

W

WHO: World Health organization, världshälsoorganisationen, ett av FN's viktigaste organ.

Y

Ytvatten: vatten i sjöar och vattendrag.

ALE KOMMUN
Tekniska nämnden